

AZ EMBERI MÉLTÓSÁG TISZTELETE AZ ISKOLÁBAN MODUL 1.

„Út a demokráciához: támogatás tanároknak a diákok aktív állampolgárságra neveléséhez” projekt képzési programja

„Minden emberi lény szabadon születik és egyenlő méltósága és joga van. Az emberek, ésszel és lelkiismerettel bírván, egymással szemben testvéri szellemben kell, hogy viseltessenek.”¹

Képzés helyszíne: Budapest, XVIII.kerület, Üllői út 400.

Képzés időpontja: 2013. szeptember 20.

Képzés időtartama: 2 x 90 perc

Részvevők köre: gyakorló és leendő pedagógusok

Részvevők létszáma: 20 fő

Képző/tréner: B. Nagy Éva

Szükséges eszközök: flipchart/csomagoló papír, A4-es lapok, filctollak, blue tack, fogalom/értékkártyák, a gyakorlatokhoz feladatlapok - handoutok.

A képzés célja:

- Tudatosítani a résztvevőkben, hogy az emberi méltóság tisztelete az alapja az emberi jogok érvényesülésének, a békés egymás mellett élésnek és a társadalom demokratikus működésének.
- Érzékenyíteni és mintát adni a résztvevőknek arra, hogy pedagógiai munkájuk során milyen lehetőségeik vannak tanítványaik felkészítésére ahhoz, hogy a társadalom aktív állampolgáraivá váljanak.

09:00-09:05

Bevezető gondolatok, a résztvevők üdvözlése

09:05 – 09:20

A résztvevők bemutatkozása

A gyakorlat célja: A résztvevők bemutatkozása, a képzés témájára hangolása

A gyakorlat vezetője tájékoztatja a résztvevőket a bemutatkozás mikéntjéről: A képzés témájához kapcsolódó fogalmak, értékek szerepelnek a kártyákon. Olyan kártyát válasszanak a résztvevők, ami szerintük/nekik nagyon fontos a demokrácia, az aktív állampolgárság jó működése szempontjából.

Időigény: 15 perc

A folyamat:

1. Minden résztvevő választ egy kártyát
2. Bemutatkozik (név, iskola, mit tanít)
3. Megindokolja, miért az adott kártyát választotta.

Kártyák

TISZTESSÉG	SZABADSÁG	TÖRVÉNYESSÉG	ŐSZINTESÉG	BECSÜLETESSÉG
FELELŐSSÉG	MEGÉRTÉS	TÜRELEM	BEFOGADÁS	TISZTELET
MEGBÍZHATÓSÁG	GONDOSKODÁS	AKTÍV RÉSZVÉTEL	EGYÜTTÉRZÉS	SZABÁLYOK
SOKFÉLESÉG	EMBERI MÉLTÓSÁG	EGYÜTT- MŰKÖDÉS	SZEMÉLYES FELELŐSSÉG	IGAZSÁGOSSÁG
TÁRSADALMI FELELŐSSÉG	MÉLTÁNYOSSÁG	JOG	IGAZSÁGOSSÁG	EGYENLŐSÉG
ESÉLY- EGYENLŐSÉG	GLOBALIS POLGÁRSÁG	ERKÖLCSI FELELŐSSÉG	JÓ MINŐSÉGŰ KOMMUNIKÁCIÓ	GLOBALIS FELELŐSSÉG
BÉKE	POZITIVITÁS	KÖZÖSSÉG	SEGÍTSÉG- NYÚJTÁS	AKTÍV TOLERANCIA

09:30 – 09:50

Gyakorlat 1. Elfogadhatatlan beállítódások az iskolában

A gyakorlat célja: A résztvevők személyes tapasztalataira építve összegyűjteni azokat az elfogadhatatlan beállítódásokat, viselkedéseket, jelenségeket az iskolában, amelyek sértik az emberi méltóságot.

Időigény. 20 perc

A folyamat:

1. Kérd meg a résztvevőket, hogy gondoljanak saját iskolai tapasztalataikra (diákként és/vagy tanárként), amikor az iskolában elfogadhatatlan viselkedésnek, beállítódásnak voltak a tanúi, szereplői.
2. Röviden osszák meg ezeket a tapasztalatokat a mellettük (jobb és baloldalukon) ülő két résztvevővel.
3. A triád egyik tagja írja fel a flipchart papírra az általuk tapasztalt 3 legkevésbé elfogadhatónak tartott beállítódást, viselkedést.
4. A csoport közösen beszéljen a flipchart papíron látottakról. (Plenáris)
 - Melyek szerepeltek a legtöbbször?
 - Melyeket éreznek általános jelenségnek?
 - Vannak-e olyanok, amelyek az utóbbi időben jelentek meg? Mi lehet az oka?
 - Találnak-e olyat, amely szerintük csak elszigetelten lehet jelen az iskolák némelyikében?

09:50 – 10:40

Gyakorlat 2. Változás az iskolában

A gyakorlat célja:

- Kedvező változás elérése az iskolai mindennapokban az emberi méltóság tisztelete érdekében, az elfogadhatatlan beállítódások, viselkedések, eljárások mérséklése az iskolát használók körében (tanulók, iskolavezetők, pedagógusok, iskolai egyéb alkalmazottak, szülők) és a szervezet működésében, valamint az intézmény környezetében.
- A résztvevő pedagógusok szemléletének, felkészültségének alakítása, pedagógiai munkájuk tudatosabbá tétele érdekében

Időigény: 50 perc

Anyag és eszközszükséglet:

csoportonként – flipchart papír/csomagolópapír, filctollak, blue tack
- feladatlap

A folyamat:

I

1. Alakíts 3 -5 fős kiscsoportokat.
2. Oszd ki a csoportok részére előkészített feladatokat.
3. Hívd fel a résztvevők figyelmét az előző gyakorlat során összegyűjtött elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, stb., de a csoport a feladatának megfelelően saját tapasztalataira alapozva készítsen listát az általuk legnehezebben tolerálható attitűdről, viselkedésről, eljárásról, környezeti feltételekről, stb.
4. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
5. Válasszon ki ezek közül hármat, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
6. Csoportonként beszámoló a közös munka eredményéről.
7. Közös megbeszélés – reflexiók (Plenáris) a tapasztalatokról, a javaslatok megvalósíthatóságáról, a z elfogadhatatlan attitűdök, viselkedések, stb. kialakulásának, megelőzéséről, illetve rosszabbra fordulásuk megakadályozásáról. Jó példák, tapasztalatok megosztása.

Témák

Csoport 1. Tanulói attitűd, magatartás
Csoport 2. Tanári attitűd, magatartás
Csoport 3. Iskolai szabályok és eljárások
Csoport 4. Az iskola fizikai környezete
Csoport 5. Iskolavezetés - Igazgató
Csoport 6. Iskola és család kapcsolata
Csoport 7. *Iskola és a helyi/ települési közösség kapcsolata*

Kávészünet: 10:40-11:10

11:10-13:00

11.30 – 12:30

Gyakorlat 3. Gyermekjogi Egyezmény

A gyakorlat célja: a Gyermekjogi Egyezmény nemzetközi dokumentumának megismerése, az ismeretek felfrissítése.

Időigény: 60 perc

Anyag és eszközszükséglet:

- a Gyermekjogi Egyezmény rövid szövegváltozatának másolata, minden résztvevő számára.
- Ceruza vagy toll minden résztvevőnek
- Flipchart papír vagy csomagolópapír, blue tack

A folyamat:

1. Alakítsanak párokat a résztvevők.
2. Minden résztvevő kapjon egy példányt a Gyermekjogi Egyezmény egyszerű szövegváltozatából. (Kezdőlépések ... Tananyag az emberi jogok oktatásához c. Kézikönyvből)² vagy (CoE Manual)

3. Közösén válasszanak ki 3 gyermeki jogot (cikket), amelyek szerintük leginkább sérülnek az iskolában. Írjanak melléjük egy-egy példát a gyakorlatból/tapasztalatukból.
4. Tekintsük át közösén a párok által kiválasztott jogsérelmeket.
5. Alakítsatok kis csoportokat:(3 – 5 fő), figyelembe véve a kiválasztott eseteket.
6. A kiscsoportok beszéljék meg a jogsérelmi eseteket, példákat.
7. Az esetek mellé jegyezzék fel a cikk számát, mely gyermeki jogokat sértettek meg
8. Mi okozhatta, válthatta ki, vagy minek a következménye a tapasztalt jogsértés.
9. Fogalmazzanak javaslatokat ezek orvoslására, megelőzésére. Konkrét pedagógiai, szervezeti vagy képzési javaslatokat vázoljanak fel a csoportok az adott helyzetekre.
10. Készítsenek csomagolópapírra *elmetérképet* az esetek/példák megelőzésére, orvoslására.
11. A csoportok mutassák be a teljes csoportnak az elkészült elmetérképet a javaslatokról.
12. A csoport plenárisan beszélje meg a tapasztalatokat, javaslatokat, a kiscsoportok munkájának eredményeit.

Lehetséges szempontok a kiscsoportok alakításához:

Csoport 1 – 2: Példák az *intézmény működéséből* (házirend, időbeosztás, étkezések rendje, szabályai, dohányzás, stb.), az iskolai eljárásokból (elismerés, büntetés, fegyelmi eljárás, tisztességtelen gyakorlat, stb.) következő jogsértésekre.

Csoport 3-4: *A tanulási-tanítási módszerekkel, gyakorlattal összefüggő jogsértések* (egyirányú kommunikáció dominanciája, gyermek felelőssége a saját tanulását illetően, aktív vagy passzív részvétel a tanulót tanulását érintő döntésekben, tanulói teljesítményértékelés, stb.)

Csoport 5-6: *Jogsértő magatartások* az iskola összes szereplőjét illetően (sértő kommunikáció, csúfolódás, erőszak bármely formája, másik ember megalázása, stb.)

Javaslat: A csoportokat a párok által kiválasztott jogsértések, esetek alapján alakíthatjuk, más tematika szerint. Kezeljük rugalmasan, alkalmazkodjunk a csoporthoz.

12.30 – 12:45

Gyakorlat 4. - Emberi méltóság – gyermekek jogai az iskolában. Egyéni és közösségi felelősségvállalás.

A gyakorlat célja:

Az emberi méltósággal, a gyermekek jogaival kapcsolatos iskolai környezet, attitűd, értékek és gyakorlat jelentősége a mindennapokban, és társadalmi vonatkozásuk tudatosítása.

Időigény: 15 perc

A folyamat:

1. *Kör-vita:* Álláspontom szerint az iskolában csak ritkán sérülnek a gyermekek jogai, mert ...
A következő résztvevő: Álláspontom szerint az iskolában gyakran sérülnek a gyermekek jogai, mert ... A résztvevők egymást követve ellentétes állítást fogalmaznak meg az eredet vélemény mellett, illetve azt cáfolva. Az ellentétes álláspontok, érvek addig sorolódnak, amíg ki nem merül a készlet. Ismételni nem lehet. Aki nem tud aktuálisan érvelni, az „passzol”.

Változat: aki nem tud érvelni, az kiesik a sorozatból.

2. Az iskolai klíma jellemzői és az emberi méltóság tiszteletének jelentősége a mindennapi gyakorlatban, a változtatás szándéka és aktorai. Plenáris beszélgetés. Reflexió a délelőtti közös munkára.

12:45 – 13.00

Zárás

Időigény: 15 perc

Plenáris megbeszélés a délelőtti képzés (Modul 1) tapasztalatairól, saját pedagógiai gyakorlatban való hasznosíthatóságáról.

Én mit változtatnék a jövőben az iskolámban? ***Következő lépés!***

A résztvevők kapnak egy kartonlapot, amelyre körülrajzolják saját „lábnyomukat” cipőjük kontúráját. Beírják, azt a következő lépést, amelyet megtesznek saját pedagógiai gyakorlatukban vagy iskolájukban kezdeményeznek, az emberi méltóság, a gyermeki jogok helyzetének, érvényesítésének érdekében.

Felteszik a falra ragasztó szalaggal/blue tackkel.

Függelék – Handoutok

Gyakorlat 2. - Változás az iskolában

Tanulói attitűd, magatartás

Feladatlap 1. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* a tanulóknál tapasztalt, legnehezebben tolerálható attitűdről, viselkedésről, eljárásról.
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Tanári attitűd, magatartás

Feladatlap 2. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* a tanároknál tapasztalt, legnehezebben tolerálható attitűdről, viselkedésről, eljárásról.
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Iskolai szabályok és eljárások

Feladatlap 3. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* azokról az iskolai szabályokról, és eljárásokról, amelyek a legnehezebben tolerálhatók, mert sértik az emberi méltóságot (tanulóét, tanárét, vagy szülőét).
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Az iskola fizikai környezete

Feladatlap 4. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* az emberi méltóságot sértő fizikai környezetben tapasztaltakról, amelyek legnehezebben tolerálhatók a tanulók, tanárok, szülők részéről.
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Iskolavezetés - Igazgató

Feladatlap 5. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* az iskolavezetésnél, igazgatónál tapasztalt, legnehezebben tolerálható attitűdről, viselkedésről, eljárásról.
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Iskola és család kapcsolata

Feladatlap 6. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* az iskola és a család kapcsolatában tapasztaltakról, amelyek a legnehezebben tolerálható attitűdök, viselkedések, eljárások.
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Iskola és a helyi/ települési közösség kapcsolata

Feladatlap 7. csoport

Az előző gyakorlat során összegyűjtöttünk példákat elfogadhatatlan beállítódásokra, viselkedésre, eljárásokra, az iskola fizikai környezetére, amelyeket az iskolai mindennapokban tapasztalhatunk.

1. A csoport saját tapasztalataira alapozva *készítsen listát* az iskola és a helyi/települési közösség kapcsolatában tapasztalt, legnehezebben tolerálható attitűdről, viselkedésről, eljárásról.
2. *Jellemezze és Rangsorolja* ezeket (legelfogadhatatlanabb – könnyebben elfogadható) (Maximum 5-7 említés)
3. *Válasszon ki ezek közül hármat*, és tegyen javaslatot arra, hogy *Miért? Mit? Hogyan? Változtatna* ezeken, fordítaná pozitívvá?
4. A csoport egyik tagja (vagy a csoport közösen) *számoljon be* a közös munka eredményéről.

Gyakorlat 3. Gyermekjogi Egyezmény

Feladatlap 1 -2 csoport

Példák az *intézmény működéséből* (házirend, időbeosztás, étkezések rendje, szabályai, dohányzás, stb.), az *iskolai eljárásokból* (elismerés, büntetés, fegyelmi eljárás, tisztességtelen gyakorlat, stb.) következő jogsértésekre.

Tízévi előkészítés után **1989. november 20-án fogadta el a Közgyűlés a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt**, amely a polgári és politikai jogok egységokmányán alapulva, a kiskorúak speciális adottságait figyelembe véve határozza meg a gyermekek jogait. Gyermekek jogairól szóló Egyezményben foglalták össze azoknak a jogoknak a minimumát, amelyeket minden államnak biztosítania kell az ott élő gyermekek számára: a gyermekek életben maradását, fejlődését, védelmét és a társadalomban való részvételüket biztosító jogokat. Az Egyezményt csak 3 ország nem fogadta el magára nézve kötelezőnek: az USA, Szomália és Dél-Szudán.

1. Közösén válasszanak ki 3 gyermeki jogot (cikket), amelyek szerintük leginkább sérülnek az iskolában, az *intézmény működéséből, az iskolai eljárásokból* adódóan. Írjanak melléjük egy-egy példát a gyakorlatból/tapasztalatukból.
2. Tekintsék át és beszéljék meg közösén a kiválasztott jogsérelmeket.
3. Az esetek mellé jegyezzék fel a cikk számát, mely gyermeki jogokat sértettek meg
4. Mi okozhatta, válthatta ki, vagy minek a következménye a tapasztalt jogsértés.
5. Fogalmazzanak javaslatokat ezek orvoslására, megelőzésére. Konkrét pedagógiai, szervezeti vagy képzési javaslatokat vázoljanak fel a csoportok az adott helyzetekre.
6. Készítsenek csomagolópapírra *elmetérképet* az esetek/példák megelőzésére, orvoslására.
7. Mutassák be a teljes csoportnak az elkészült elmetérképet a javaslatokról.

Feladatlap 3 - 4 csoport

A tanulási-tanítási módszerekkel, gyakorlattal összefüggő jogsértések (egyirányú kommunikáció dominanciája, gyermek felelőssége a saját tanulását illetően, aktív vagy passzív részvétel a tanulót tanulását érintő döntésekben, tanulói teljesítményértékelés, stb.)

Tíz évi előkészítés után **1989. november 20-án fogadta el a Közgyűlés a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt**, amely a polgári és politikai jogok egységokmányán alapulva, a kiskorúak speciális adottságait figyelembe véve határozza meg a gyermekek jogait. Gyermekek jogairól szóló Egyezményben foglalták össze azoknak a jogoknak a minimumát, amelyeket minden államnak biztosítani kell az ott élő gyermekek számára: a gyermekek életben maradását, fejlődését, védelmét és a társadalomban való részvételüket biztosító jogokat. Az Egyezményt csak 3 ország nem fogadta el magára nézve kötelezőnek: az USA, Szomália és Dél-Szudán.

1. Közösén válasszanak ki 3 gyermeki jogot (cikket), amelyek szerintük leginkább sérülnek az iskolában, az alkalmazott *tanulási-tanítási módszerekkel, gyakorlattal* kapcsolatban. Írjanak melléjük egy-egy példát a gyakorlatból/tapasztalatukból.
2. Tekintsék át és beszéljék meg közösén a kiválasztott jogsérelmeket.
3. Az esetek mellé jegyezzék fel a cikk számát, mely gyermeki jogokat sértettek meg
4. Mi okozhatta, válthatta ki, vagy minek a következménye a tapasztalt jogsértés.
5. Fogalmazzanak javaslatokat ezek orvoslására, megelőzésére. Konkrét pedagógiai, szervezeti vagy képzési javaslatokat vázoljanak fel a csoportok az adott helyzetekre.
6. Készítsenek csomagolópapírra *elmetérképet* az esetek/példák megelőzésére, orvoslására.
7. Mutassák be a teljes csoportnak az elkészült elmetérképet a javaslatokról.

Feladatlap 5 - 6 csoport

Jogsértő magatartások az iskola összes szereplőjét illetően (sértő kommunikáció, csúfolódás, erőszak bármely formája, másik ember megalázása, stb.)

Tízévi előkészítés után **1989. november 20-án fogadta el a Közgyűlés a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt**, amely a polgári és politikai jogok egységokmányán alapulva, a kiskorúak speciális adottságait figyelembe véve határozza meg a gyermekek jogait. Gyermekek Jogairól szóló Egyezményben foglalták össze azoknak a jogoknak a minimumát, amelyeket minden államnak biztosítani kell az ott élő gyermekek számára: a gyermekek életben maradását, fejlődését, védelmét és a társadalomban való részvételüket biztosító jogokat. Az Egyezményt csak 3 ország nem fogadta el magára nézve kötelezőnek: az USA, Szomália és Dél-Szudán.

1. Közösén válasszanak ki 3 gyermeki jogot (cikket), amelyek szerintük leginkább sérülnek az iskolában, *jogsértő magatartásokkal* kapcsolatban. Írjanak melléjük egy-egy példát a gyakorlatból/tapasztalatukból.
2. Tekintsék át és beszéljék meg közösén a kiválasztott jogsérelmeket.
3. Az esetek mellé jegyezzék fel a cikk számát, mely gyermeki jogokat sértettek meg
4. Mi okozhatta, válthatta ki, vagy minek a következménye a tapasztalt jogsértés.
5. Fogalmazzanak javaslatokat ezek orvoslására, megelőzésére. Konkrét pedagógiai, szervezeti vagy képzési javaslatokat vázoljanak fel a csoportok az adott helyzetekre.
6. Készítsenek csomagolópapírra *elmetérképet* az esetek/példák megelőzésére, orvoslására.
7. Mutassák be a teljes csoportnak az elkészült elmetérképet a javaslatokról.

Gyermejkogi Egyezmény gyereknnyelven3

Tudtál arról, hogy létezik egy joggyűjtemény, amelynek címe: Egyezmény a Gyermekek Jogairól?

Jogokkal rendelkezni azt jelenti, hogy szabad bizonyos dolgokat megtenned és másoknak kötelessége bizonyos dolgokat megtenni annak érdekében, hogy te boldogan, egészségesen és biztonságban élj.

Persze neked is *kötelességed* másoknak ugyanezen jogait tiszteletben tartani.

A *Gyermejkogi Egyezmény* egy olyan megállapodás, ami biztosítja, hogy minden országban ugyanazokat a törvényeket tartsák be.

Ha egy ország kormánya *ratifikálja* az Egyezményt, azt jelenti: megígéri, hogy betartja az Egyezményben leírtakat.

Az Egyezmény minden cikke elmagyaráz neked egy jogot.

Az Egyezmény jogászok számára íródott, még a felnőttek számára sem érthető könnyen.

³ Forrás: <http://www.szmm.gov.hu/main.php?articleID=40613&ctag=articlist&folderID=16268&iid=1>

Ebben az összefoglalóban csak a legfontosabbakat emeltük ki, és számodra is könnyen érthető mondatokban fogalmaztuk meg. A magyarázatokat Alexander Nurnberg, 9 éves angol kisfiú írta.

Jogod van ahhoz, hogy ismerd a jogaidat - mondja az Egyezmény 42. cikke.

1. cikk

Az Egyezményben foglalt összes jog minden 18 év alatti fiatalra vonatkozik.

2. cikk

Rendelkezel ezekkel a jogokkal, bárki vagy, bárkik legyenek is a szüleid, bármilyen a bőrdöd színe, fiú vagy lány vagy. Függetlenül attól, milyen a vallásod, milyen nyelven beszélsz, van-e valami fogyatékoságod, szegénynek vagy gazdagnak születted, ezek a jogok megilletnek.

3. cikk

A felnöttek bármilyen kapcsolatba kerülnek veled, azt kell tenniük, ami számodra a legjobb.

6. cikk

Mindenkinek el kell ismernie, hogy jogod van élni.

7. cikk

Jogod van ahhoz, hogy nevet kapj. Születésedkor nevedet, szüleid nevét és születésed időpontját a születési anyakönyvbe be kell írni. Jogod van ahhoz, hogy nemzetiséged legyen, ahhoz, hogy ismerd szüleidet és ők gondoskodjanak rólad.

9. cikk

Nem szabad elszakítani téged szüleidtől, hacsak ez nem a te érdekedben történik (Például, ha szüleid bántanak vagy nem törődnek veled.) Ha szüleid úgy határoznak, hogy külön élnek egymástól, valamelyikükkel kell, hogy élj, de jogod van ahhoz, hogy a másikkal is könnyen kapcsolatot tarthass.

10. cikk

Ha szüleidtől távol, egy másik országban élsz, jogod van ahhoz, hogy újra összekerüljete, egyazon helyen, együtt éljete.

11. cikk

Tilos elrabolni téged, de ha mégis megtörténik, az államnak kötelessége minden erőfeszítést megtenni azért, hogy kiszabadítsanak.

12. cikk

Bármikor, ha egy felnőtt téged is érintő kérdésben dönt, jogod van ahhoz, hogy kifejezd véleményedet és azt a felnötteknek figyelembe kell venniük.

13. cikk

Jogod van ahhoz, hogy kitalálj dolgokat, azt mondd, amit gondolsz. Erről írhatasz vagy bármi más úton kifejezheted gondolataidat, hacsak azok nem sértik mások jogait.

14. cikk

Jogod van ahhoz, hogy azt gondold, amit akarsz, és ahhoz a valláshoz csatlakozz, amelyikhez

akarsz. Szüleidnek segítenie kell abban, hogy megtanuld, mi a különbség jó és rossz között.

15. cikk

Jogod van, hogy azzal találkozz, barátkozz akivel akarsz, és klubokat alapíts, ha kedved van, addig, amíg ezzel mások jogait nem sérted meg.

16. cikk

Jogod van a magánélethez. Például írhatasz naplót és azt senki nem olvashatja el.

17. cikk

Jogod van ahhoz, hogy a TV-ből, rádióból, sajtóból, könyvekből stb. információt szerezz. A felnőtteknek segítenie kell abban, hogy olyan információkat kapj, amiket megértesz.

18. cikk

Mindkét szülőd részt kell, hogy vegyen a nevelésedben és azt kell tenniük, ami a lehető legjobb számodra.

19. cikk

Senkinek nem szabad fizikailag bántania téged. A felnőtteknek biztosítani kell, hogy semmiféle erőszak, zaklatás vagy elhanyagolás ne érjen. Még saját szüleid sem bántalmazhatnak.

20. cikk

Ha nincsenek szüleid vagy ha nem vagy biztonságban szüleidnél, különleges védelemre és segítségre van jogod.

21. cikk

Ha örökbe fogad valaki, a felnőtteknek gondoskodniuk kell arról, hogy minden úgy legyen elrendezve, ahogy Neked a legjobb.

22. cikk

Ha menekült vagy (el kell hagynod saját hazádat, mert az nem biztonságos számodra), jogod van speciális védelemre és segítségre.

23. cikk

Ha szellemileg vagy testileg fogyatékos vagy, különleges gondozásra és oktatásra van jogod azért, hogy a többi gyerekhez hasonlóan nőhess fel.

24. cikk

Jogod van az egészséges élethez. Ez azt jelenti, hogy orvosi ellátást és gyógyszereket kell kapnod, ha beteg vagy. A felnőtteknek mindent meg kell tenniük azért, hogy úgy tápláljanak és gondozzanak, hogy ne legyél beteg.

27. cikk

Jogod van a jó életminőséghez. Ez azt jelenti, hogy a felnőtteknek gondoskodniuk kell arról, hogy legyen ételed, ruháid és lakhelyed. Ha szüleid ezeket nem engedhetik meg maguknak, az államnak kell segítenie.

28. cikk

Jogod van az oktatáshoz. Az alapfokú oktatásnak ingyenesnek kell lennie, és köteles vagy ezeket az osztályokat. Arra is lehetőséget kell kapnod, hogy középiskolába mehess.

29. cikk

Az oktatás célja, hogy fejlessze személyiségedet, hogy szellemi és fizikai képességeid kiteljesedhessenek. Az oktatás felkészít arra, hogy békésen, felelősségteljesen élj egy szabad társadalomban, hogy megértsd mások jogait és tiszteld környezetet.

30. cikk

Ha egy kisebbségi csoporthoz tartozol, jogod van a saját kultúrád, nyelved és vallásod gyakorlásához.

31. cikk

Jogod van a játékhoz.

32. cikk

Jogod van ahhoz, hogy ne dolgoztassanak az egészségedre káros helyen vagy körülmények között. Ha valakinek hasznot hajt a munkád, jogod van az igazságos fizetésre.

33. cikk

Jogod van ahhoz, hogy megvédjenek az illegális drogoktól és drogkereskedelemtől.

34. cikk

Jogod van ahhoz, hogy elkerüld a szexuális zaklatásokat. Ez azt jelenti, hogy senkinek nincs joga olyasmit tenni a testeddel, amit te nem akarsz, például megérinteni, lefotózni vagy olyan szövegek elmondására kényszeríteni, amit te nem akarsz.

35. cikk

Senki nem rabolhat vagy adhat el téged.

37. cikk

Még ha valami rosszat is teszel, senkinek nincs joga ahhoz, hogy úgy büntessen, hogy azzal fájdalmat okozzon vagy megalázzon. Nem zárhatnak börtönbe, kivéve, ha nincs más megoldás. Ilyenkor jogod van a különleges bánásmódra és arra, hogy a családod rendszeresen látogathasson.

38. cikk

Jogod van ahhoz, hogy háború idején megvédjenek. 15 éves kor alatt nem sorozhatnak be katonának vagy nem küldhetnek harcolni.

39. cikk

Ha megsérültél vagy elhagyatottá váltál, például háborúban, különleges gondoskodásra és védelemre van jogod.

40. cikk

Jogod van védekezned, ha valami bűn elkövetésével vádolnak. A rendőröknek, jogászoknak, bírónak tisztelettel kell bánniuk veled, és meg kell arról győződniük, hogy mindent értesz, ami veled történik.

42. cikk

Minden felnőttnek és gyereknek tudomást kell szereznie erről az Egyezményről. Neked és a felnőtteknek is joguk van ahhoz, hogy a gyermekjogokról ismereteket szerezzenek.

További információ és kézikönyv megrendelés: a [Család, Gyermek, Ifjúság Egyesületnél](#), a nyertes pályázatok menüpont alatt, illetve a (1) 225 3526-os vagy a (30) 370 7526 telefonon.

Melléklet 1.

Az emberi méltóság oktatásának kulcsfogalmai és tartalma⁴

FEJLESZTÉSI SZINT	FOGALMAK, ÉRTÉKEK	ESZKÖZÖK, DOKUMENTUMOK	TÉMÁK ÉS PROBLÉMÁK
Korai gyermekkor 5-7 év	Szabályok Rend Tisztelet Tisztesség Sokféleség Együttműködés Személyes felelősség	Csoport szabályok, normák Gyermeki Jogok Nyilatkozata	Egyenlőtlenség Tisztességtelenség Sérelem, bántalmazás
Gyermekkor 9-11 év	jog/törvény állampolgárság közösségi jog alkotmány szabadság társadalmi felelősség	közösségi szabályok, normák Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozata Gyermeki Jogok Konvenciója	előítélet kirekesztés szegénység igazságtalanság

⁴ Betty A. Reardon (1995) : Educating for Human Dignity. University of Pennsylvania Press, Philadelphia (14. oldal)

FEJLESZTÉSI SZINT	FOGALMAK, ÉRTÉKEK	ESZKÖZÖK, DOKUMENTUMOK	TÉMÁK ÉS PROBLÉMÁK
Serdülőkor 12-14 év	Igazság Egyenlőség Jogosság/ Méltányosság Egyezmények Globális felelősség Nemzetközi jog	Regionális emberi jogi egyezmények ENSZ Egyezmények: A faji megkülönböztetés kiküszöbölése, Nők elleni megkülönböztetés, Polgári és Politikai Jogok, Gazdasági, Társadalmi és Kulturális Jogok	Etnocentrizmus Rasszizmus Szexizmus Tekintélyelvűség Gyarmatosítás Éhség
Fiatalkor 15-17 év	Erkölcsei kizárás Erkölcsei felelősség Erkölcsei befogadás Globális polgárság Ökológiai felelősség	Nürnbergi elvek ENSZ egyezmények: A Népiirtás büntetnének megelőzése és büntetése Kínzás és kegyetlenség megelőzése és elkerülése Új standardok meghatározása és fejlesztése	Népiirtás Kínzás Politikai elnyomás Környezeti ártalom

Melléklet 2. Hasznos linkek

1. http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=DXGBwDqln8g

Angol nyelvű videofilm (10:51 perc) a gyermeki jogokról

2. <http://www.coe.int/t/dg3/children/>

A honlapon az Európa Tanács a gyermekek jogainak stratégiáját megerősítő 2012-2015 közötti időszak programjait tartalmazza. Posterek, képzési és egyéb hasznos anyagok tölthetők le, angolul és más nyelveken.

3. http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Conf_facil/services_en.asp

Az Európa Tanács Ifjúsági Központjának honlapjáról tájékozódhat a képzésekről, és letölthető magyar nyelvű forrásanyagokról (Resources – menüpont alatt).

4. <http://unicef.hu/>

Az UNICEF Magyar Bizottságának honlapja programokkal, hírekkel, gyermekeknek szóló videókkal.

5. <http://www.hrea.org/>

A honlap angol nyelvű, de nemzetközi dokumentumok, oktatási anyagok sok nyelven letölthetők (magyarul is!) a könyvtárból (Library)

6. <http://www.un.org/>

Az ENSZ honlapja gazdag forráslehetőséget kínál az érdeklődőknek hírekből, programokból, nemzetközi összehasonlító anyagokból és oktatási, képzési anyagokból. A honlap keresőjébe az education szó beírásával gazdag kínálatból lehet válogatni. (világnyelveken).

7. <http://www.amnesty.hu/>

Az Amnesty International magyarországi irodája is foglalkozik emberi jogi képzésekkel. Jelenleg fut egy „Emberi jogi barát iskola projektjük.

8. <http://www.amnesty.org/>

9. <http://portail-eip.org/En/>

A genfi központú nemzetközi szervezet az emberi jogok és a béke oktatásában visz több évtizede vezető szerepet. Honlapjukról letölthetők publikációk, filmek, oktatási anyagok angolul, spanyolul és franciául.

10. <http://www.iiep.unesco.org/>

Az UNESCO - International Institute for Education Planning honlapjáról is letölthetőek dokumentumok, kiadványok, képzési anyagok

11. <http://www.i-i-p-e.org>

Az International Institute on Peace Education nemzetközi aktivitása erős az emberi jogok, a béke és a demokrácia, valamint a globális nevelés területén. Évente szerveznek nyári egyetemet a világ különböző pontjain pedagógusoknak és civil aktivistáknak. Oktatási anyagaik, képzéseik magas színvonalúak.

12. <http://www.aktivpolgar.hu/>

13. <http://www.vitakultura.hu/>

14. <http://www.i-dia.org/>

Melléklet 3. Ajánlott irodalom

1. Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (1999). Egységes szerkezetbe foglalt szöveg a 11. kiegészítő jegyzőkönyv szerint. Hatálybelépés időpontja: 1998. november 1. Kiadja az Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központja, Budapest.
2. Az emberi jogok a mindennapokban (1998) Az Európa Tanács emberi jogi területen kifejtett tevékenységének jelentősége. Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központ, Budapest
3. Hogyan neveljük demokráciára? (2005). Országos Közoktatási Intézet. Megjelent 2005 -a demokráciára nevelés európai éve alkalmából. Budapest
4. Pedagógusok jogi kézikönyve (2002). Országos Bünt megelőzési Tanács. Bünt megelőzési Kiskönyvtár
5. Diákok jogi kézikönyve (2002). Országos Bünt megelőzési Tanács. Bünt megelőzési Kiskönyvtár
6. Kézikönyv a gyermekjogi egyezmény alkalmazásához
A Gyermekjogi Egyezmény 20. születésnapja alkalmából kézikönyv jelent meg a Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület gondozásában.

Angol nyelvű irodalom

1. Betty A. Reardon (1995): Educating for Human Dignity. Learning about Rights and Responsibilities. A K-12 Teaching Resource. University of Pennsylvania Press, Philadelphia
2. Cathryn Berger Kaye, M.A. (2004): The Complete Guide to Service learning. Proven, Practical Ways to Engage Students in Civic Responsibility, Academic Curriculum & Social Action. Free Spirit Publishing Inc., Minneapolis, MN